

Z A Š A

RANDI BARROW

ALBATROS

Zaša

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatros.sk
www.albatrosmedia.sk

Randi Barrow

Zaša – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Z A Š A

RANDI BARROW

ALBATROS

*Arthurovi za to,
že sa to mohlo stať skutočnosťou.*

Prológ

„Michail! Niekto prichádza!“ zvolal môj brat Nikolaj a vbehol do stodoly. „Je tu?“

„Nie je,“ odvetil som, lapajúc dych. „Práve som ju odviedol do úkrytu a vrátil som sa po nejaké jedlo.“

Ostrý škripavý zvuk auta na štrkovej ceste zosilnel. Vzápätí zastala pred našou farmou obitá žltá dodávka a vyskočili z nej dvaja muži.

Vodič bol zavalitý chlap, vyzeral dosť zanedbane. „Ahojte, chlapci,“ pozdravil nás priateľským tónom, no ja som vedel, že s týmto chlapom kamaráti nebudeme. Jeho spolujazdec, mladý muž so svetlými očami, držal tyč s koženou slučkou na konci. Stáli sme s Nikolajom ticho a bez pohnutia. Muži bez pozvania vošli otvorenými dverami do stodoly.

„Čo chcete?“ spýtal sa môj brat a snažil sa, aby jeho hlas pôsobil dospelo. Vodič neodpovedal hneď. Pomaly sa prechádzal okolo miesta, kde náš otec postavil koterce pre husi a prasatá. Posledné prasa sme však predali pred štyrmi rokmi. Zdalo sa, že jeho pozornosti máločo unikne. Muž so svetlými očami stál bez pohnutia, ale aj on si pozorne prezeral celú stodolu.

Vzal som vedro s krmivom a podišiel som k husaciemu kotercu. Snažil som sa pôsobiť nenútene. „Prepáčte, ale je čas na raňajky.“ Keď som prechádzal okolo vodiča, načiahol sa po mne a chytil ma za rameno. Zostal som stáť. Pomaly som sa mu zadíval najprv na ruku a potom do očí a snažil som sa nedať najavo strach.

„Dozvedel som sa, že tu máte nemeckého ovčiaka.“

„Mýlite sa. Dovolíte?“ opáčil som. Zahľadel som sa na hus a jej tri mláďatá, čím som sa mu usiloval naznačiť, že náš rozhovor sa skončil a že sa chystám plniť svoje povinnosti. Pustil mi ruku.

„Nevlastníme žiadnych psov. Posledného sme mali zhruba rok pred začiatkom vojny,“ vysvetlil Nikolaj. Od svojho pätnásťročného brata som bol o dva roky mladší, no obidvaja sme sa naučili veľmi dobre klamať. Nie preto, že sme boli nečestní, ale preto, že sme v Rusku mali štyri roky vojnu. A keď ste sa chceli vyhnúť problémom, tak ste z času na čas jednoducho museli zaklamať.

Muž so svetlými očami na nás uprene hľadel. Vzbudzoval dojem, že je ochotný a pripravený urobiť čokoľvek, čo mu jeho druh prikáže. Vodič nadvihol veko nádoby s obilím a nazrel dovnútra.

„Veľa psov cez vojnu zomrelo od hladu,“ pokračoval môj brat, čo bolo zbytočné, lebo každý si pamätal, ako málo bolo jedla a koľko ľudí a zvierat zahynulo. Svetlooký muž sa pozrel na vodiča a na tvári mal výraz, ktorý hovoril *títo dvaja sú idioti; od nich sa nič nedozvieme.*

Vodič ho ignoroval. Odrazu zastal uprostred stodoly a dal si ruky vbok.

Zadíval sa na strop, kde úlomky svetla presvitali cez škáry medzi strešnými fošňami.

„Rozmýšľam, prečo by nám niekto klamal o niečom takom.“

Pozreli sme sa s bratom na seba a pokrútili sme hlavou, že nemáme predstavu.

„Nejde o hocijakého psa,“ sprisahanecky sa na nás zahľadel, „ale o nemeckého ovčiaka. Niečo extra.“

„Iba zradcovia by si nechávali nemeckého ovčiaka,“ začal na nás kričať jeho spoločník. „Ale možno ste zradcovia. Možno tu schovávate nejakého Nemca a nie nemeckého psa.“

„Prestaňte!“ zareval naňho môj brat. „Ako sa opovažujete obviňovať nás z niečoho takého! Nášho otca zabili vo vojne – Nemci!“

„Nie sme si istí, či je mŕtv, Nikolaj.“ Bol som nahnevanej, že rozpráva o našom otcovi pred cudzími ľuďmi. Nikdy sme sa o ňom nebavili, akoby odišiel nadobro. Dokonca ani keď sme boli sami. Zvýšil som hlas. „Mohol by byť v nejakom pracovnom tábore alebo v nemocnici, alebo...“

„Upokojte sa, chlapci,“ prerušil ma veľký chlap. „Pavel, počkaj ma v aute,“ otočil sa k svojmu druhovi.

Keď sme s vodičom zostali sami, roztriasli sa mi ruky. Nechcel som, aby si to všimol, tak som rýchlo odložil vedro s krmivom, hoci som ešte neskončil, a podišiel som k stene, kde stáli opreté hrable. Vzal som ich a začal som zhrňať seno na podlahe.

„Ak máte nemeckého ovčiaka, tak ho nájdeme.“

„Už sme vám povedali,“ odvetil som. „Nemáme žiadneho.“

„A keď ho nájdeme...“

„Nemáme žiadneho psa,“ trpezlivo zopakoval môj brat.

„Veľmi radi by sme nejakého mali. Hlavne moja sestra. Vojna bola tvrdá. Prišli sme o veľa.“

„Áno, iste,“ pritakal a potiahol nosom. Znelo to ako pridusený smiech. „Vojna bola ťažká pre nás všetkých.“ Vtom tleskol rukami a vyhlásil: „V poriadku. Takže žiadny pes. Ale vrátíme sa. Len pre istotu.“

„Kto ste?“ spýtal sa môj brat.

„Kto si myslíte, že sme?“

„Červená armáda?“

„Vidíte azda uniformu?“

„Nie, ale...“

„Lovci psov?“ spýtal som sa pochybovačne. „Cigáni? Zlodeji psov? Ukážte nám svoj preukaz.“

Oči sa mu zúžili. „Tu je môj preukaz.“ Odhrnul kabát a odhalil zbraň v puzdre pod ľavým ramenom. „Nech sa páči. Zvyšok si domyslite.“ Naposledy sa zlostne poobzeral po stodole a odkráčal. Keď nastupoval do dodávky, zastal ešte chvíľu na schodíku. „Ak klamete a ja nájdem toho psa... no, povedzme len, že existujú pracovné tábory, v ktorých by vedeli zužitkovať pomoc takých dvoch

silných mladíkov, ako ste vy. Hlavne tie vo východných provinciách.“

Keď skončil, zasmial sa. Mne veru do smiechu nebolo, pretože každý vedel, že z ruských východných provincií sa vrátil len málokto.

„Podme, Juri,“ zavolať naňho spolujazdec. Veľký chlap konečne nastúpil do auta. Vzápätí sa dodávka rozbehla po úzkej ceste, až jej spod kolies vylietaval prach a kamienky.

Ako na povel sme sa obaja naraz zrútili na balík sena v kúte stodoly. „Keby prišli skôr, mohli ju nájsť,“ hútal som a kopal som pritom do mokrej hrudy blata na podlahe.

„Viem,“ hlesol môj brat. Ešte sa spamätával z toho, ako nás vystrašili.

„Koľko nemeckých ovčiakov už podľa teba zabili?“

Nikolaj sa na mňa pozrel, ale vyzeral duchom neprítomný. „Videl som, ako dvoch zastrelili na jednej ulici v Leningrade.“ Keď sa začalo bombardovanie, bol práve na návšteve u tety. Len tak-tak sa mu podarilo vrátiť domov pred tým, ako mesto obklúčili a milión ľudí zomrelo.

„To však bolo v meste a Nemci tam bombardovali ľudí. Koľko ich podľa teba zabili tu na vidieku?“

„Všetkých, ktorých našli.“

„No vojna sa už skončila,“ namietal som, „a som si istý, že Zaša nikdy nikomu neublížila. A neurobila by to ani teraz.“

„Na tom nezáleží. Aj keď Nemci vojnu prehrali, ľudia hnevá, že ju vôbec začali. Počul si, že niektorí ľudia ničia dokonca aj kukučkové hodiny?“

Prvý raz, odkedy tí muži odišli, som sa zasmial.

„Pretože ich vyrábajú v Nemecku? To je smiešne. Čo bude ďalej – akordeóny? Nikolaj... nenávidíš Nemcov?“

„Áno, samozrejme... Vlastne, neviem. Sľúbil som si, že keď otec príde domov, nebudem už nikdy nikoho nenávidieť.“

„Teraz idem pozrieť Zašu,“ ukončil som debatu a vstal som. Ešte stále som bol vyľakaný z návštevy tých čudných mužov.

„Nie! Počkaj, kým si budeme istí, že odišli. Mohli by nás sledovať.“

„Ale určite je hladná a...“

„Ak chceš, aby prežila, musíš si počínať múdro. A byť trpezlivý.“

1

Zaša k nám prišla iba dva týždne pred tým, ako nás navštívili tí muži zo žltej dodávky. V jedno slnečné nedeľné ráno som šiel na našom koni Pakuovi na okraj nášho pozemku. Smerovali sme k miestu, kde sa začínal les. Chcel som nájsť trochu ďateliny, na ktorej si Paku vždy najviac pochutil. Bolo zvláštne, že som kvôli nej musel chodiť tak ďaleko. Toto leto totiž mala byť celá naša farma posiatá ďatelinou. Bol to taký otcov trik: niekoľko rokov pestuješ ľan, ale potom musíš namiesto neho na jednu sezónu vysadiť ďatelinu. Privedieš tam kravy, tie zožerú ďatelinu, pohnoja pôdu svojím trusom a zázrak je na svete: pôda je opäť úrodná a môžeš sa vrátiť k pestovaniu ľanu.

Tentoraz to však dopadlo inak. Otec nebol doma, a tak nik neobehal úradníkov, ktorí zabezpečovali zásoby ďatelinových semien a dobytok. No malo to aj svoje výhody. Keďže sme nepestovali ďatelinu, vládol na našej farme pokoj a ticho. Bola to vítaná zmena oproti všetkým tým príchodom a odchodom brigádnikov typickým pre toto ročné obdobie.

Pomaly sme priklusali k lesu a zašli do tieňa borovíc, jedličiek a briez. Nechal som Pakua, nech zastaví, kde sa mu zapáči, a v pokoji si požuje trochu trávy a napije sa z niektorého z potokov, čo pretekali cez náš pozemok. Bol koniec júla a všetko naokolo priam prekvitalo. Tešil som sa, že môžeme s Pakuom len tak cváľať a túlať sa kade-tade.

Odrazu sa spoza stromu vypotácal nejaký muž a silno zdrapil Pakua za uzdu.

„Čo chcete?“ Bol som taký prekvapený a vyľakaný, že som zo seba ledva dostal pár slov.

„Pomôž mi,“ zachrčal. Príkro som sa naňho pozrel. Snažil som sa zistiť, s čím mu mám vlastne pomôcť. Potom som si všimol, že na ľavom ramene má rozrezaný kabát a presakuje mu odtiaľ krv.

„Ako?“

„Som zranený. Potrebujem obvazy a lieky, inak dostanem infekciu.“ Vedel som, že infikovaná rana môže zapríčiniť smrť. Naša matka nám to neustále pripomínala, keď sme sa s Nikolajom hrávali na všakovakých neznámych miestach.

„Ako sa to stalo?“ spýtal som sa.

„Nejaký muž mi chcel ukradnúť... niečo mi chcel ukradnúť.“

„Čo to bolo?“

Muž sa na mňa pozrel slzavými očami. Vyzeral, že má horúčku. Zišlo mi na um, že infekcia už asi prepukla. „Si sám?“

Nechcel som mu odpovedať. Namiesto toho som potiahol Pakuove opraty trochu doľava. Keby na mňa zaútočil alebo mi chcel ukradnúť koňa, dokázal by som sa rýchlejšie otočiť a on by spadol.

„Prepáč, nechcel som ťa vystrašiť. Ja len, že...“ Zatvoril oči a oprel si hlavu o Pakuovo líce. „Môžem ti veriť?“ opýtal sa odrazu a vystrel sa.

„Áno,“ odvetil som. Bol som čoraz nervóznejší.

Muž sa otočil a jemne zahvízdal. Vzápätí z tmavého lesa vybehol najkrajší nemecký ovčiak, akého som v živote videl. Mal lesklú zlatú srst', ktorá mu na chrbte prechádzala do čiernej, a na tvári čierne fličky. „Niektó mi chcel ukradnúť psa. Zaša, pod' sem.“ Pes pricupital bližšie a zastal po jeho boku.

Bol to prvý pes, ktorého som po rokoch videl. A jednoznačne najkrajší v mojom živote. Bol som unesený. „Je krásny.“

„Ona,“ opravil ma. „Zaša.“

Nato sa muž, ktorý ma pred chvíľou tak vystrašil, bezvládne zviezol na zem ako vrece zemiakov. Už som sa ho nebál. Zľakol som sa však, že sa mu niečo stalo. Rýchlo som zoskočil z koňa. Zaša svojmu pánovi horúčkovo obližovala tvár. Zastonal, no podarilo sa mu posadiť.

„Pomôžeš mi?“

„Áno. Myslíte, že by ste zvládli nasadnúť na môjho koňa?“

„Neviem.“ Pomohol som mu vstať. Pozrel sa na strmene a pokrútil hlavou. Neveril, že má v sebe dosť síl na takú náročnú úlohu.

„Podťe,“ nabádal som ho a snažil som sa, aby môj hlas pôsobil odvážne. Tento tón používal môj otec vo chvíľach, keď ma chcel povzbudiť. Preplietol som si prsty na rukách, čím som mu vytvoril stupienok, na ktorý sa mohol postaviť jednou nohou. Potom som ho chcel podvihnúť a vyšvihnúť na Pakua. „Budete sedieť za mnou. O malú chvíľu budeme na farme.“

Na prvýkrát sa mu to nepodarilo.

„Skúste z celej sily. Nadvihnite sa a preložte nohu cez koňa. Nič viac nemusíte robiť.“ Pochybovačne na mňa pozrel, ale na tvári sa mu zračilo odhodlanie. Tentoraz sa mu to podarilo. Vlastne, takmer sa prekopírcol cez Pakuov chrbát, toľko úsilia do toho dal. Bez problémov som nasadol tiež.

„Ak potrebujete, držte sa ma,“ povedal som mu a obrátil som Pakua smerom, ktorým sme prišli. Muž sa o mňa opieral ako unavené dieťa. Zaša, hoci jej nedal povel, nás nasledovala po pravej strane. Paku nebol zo svojho extra nákladu veľmi nadšený, ale podvolil sa môjmu vedeniu a čoskoro sme už mali náš dom na dohľad.

Mama práve vešala bielizeň na šnúru natiahnutú medzi stromami, aby sa vysušila vonku na slnku. Keď ma zbadala, zamrzla uprostred práce. Podľa toho, ako stála a ako

sa dívala, som mal dojem, že vidí, že mám so sebou nejakého muža a psa. Ostražito nás sledovala a zdalo sa mi, že je vystrašená. Rukou zašla do vrečka svojej dlhej tmavej sukne. Vedel som, že všade so sebou nosí nôž. Bolo to bezpečnostné opatrenie, ktoré sme zaviedli, odkedy sme bývali na odľahlej farme, a hlavne, odkedy otec odišiel na vojnu.

Cítil som, že muž sa o mňa opiera čoraz viac. Báľ som sa, že ak zosadnem z Pakua prvý, tak spadne.

„Mama!“ zakričal som, hneď ako som usúdil, že ma bude počuť. „Mám tu chorého muža. Musíme mu pomôcť.“

Rozbehla sa smerom k nám, čo bolo dobre, pretože podľa toho, ako sa pomaly sklzával doľava, som si bol viac ako istý, že muž je v bezvedomí. Mama natiahla ruky práve včas, aby ho zachytila. Zoskočil som z Pakua a spoločne sme položili muža na zem. Zaša bola okamžite pri ňom a rozrušene kňučala.

„Michail,“ spustila prísne, „povedz mi, čo sa stalo. A toho psa drž od neho ďalej.“ Chytil som Zašu za kožený obojok a ťahal som ju trochu opodiaľ. Bola silná a odhodlaná neopustiť svojho pána.

„Stretol som ho pri lese. Hľadali sme datelinu a... tvrdil, že ho niekto napadol. Pozri sa na jeho kabát, je dorezaný a celý od krvi.“

Odkedy môj otec odišiel na vojnu, mama sa stala menej dôverčivou. „Čo ak to nie je pravda? Môže to byť zlodej alebo dezertér, alebo šialenec.“

„Ja viem, mama,“ odvetil som ticho, „ale nemyslím si to.“ Musela mať rovnaký pocit, pretože mu začala rozo-

pínať kabát a snažila sa mu ho vyzliecť, aby sa mu mohla pozrieť na rameno. Vtedy precitol a zastonal od bolesti.

Keď otvoril oči a uvidel matkinu tvár, zazrel som mu v očiach nádej a úľavu. „Vďakabohu,“ zašepkal. „Máte... vodu?“ Ledva zo seba dostával slová.

Neodpovedala. Namiesto toho si prezerala jeho rameno. Rez prenikol cez kabát a košeľu až hlboko do ruky.

„Kto vám to urobil?“ zisťovala mama.

„Nejaký chlap... zlodej. Prosím, pomôžte mi.“

„Prečo to spravil?“

„Chcel... chcel...“

„Mama, prosím ťa!“ zasiahol som. „Na tom nezáleží. Pomôž mu!“

Mama sa rozhodla. „Nikolaj!“ skríkla smerom k domu. „Nikolaj! Rýchlo poď sem!“

Nikolaj vybehol zo zadného vchodu a hneď za ním moja deväťročná sestra Rina. Pribehli k nám a pri pohľade na zúboženého krvácajúceho muža a rozrušeného psa zostali stáť ako obarení. „Kde ste vzali toto?“ zašepkala Rina a ukazovala na Zašu.

Nikolaj zísal chvíľu na muža, chvíľu na psa. Napokon podišiel k nám a načiahol sa k Zaši, aby ju pohladkal. Vtedy mama prikázala: „Chlapci, pomôžte mi ho preniesť do domu. Uložíme ho do zadnej izby.“

Nikolaj ho chytil pod pazuchami, na čo muž nahlas vykrikol. S mamou sme ho chytili každý za jednu nohu a spoločne sa nám ho podarilo vyniesť po štyroch schodoch vedúcich do domu. Uložili sme ho do úzkej postele v zadnej izbe. Keď sme mali dobrú žatvu, spávali v nej občas brigádnici.

„Kto je to?“ chcela vedieť Rina, keď sme tam stáli a hľadeli na muža, ktorý bol sotva pri vedomí.

„Je to človek, ktorý potrebuje pomoc,“ odvetila mama. „Michail, prines mi nožnice a obvazy. Rina, daj zovrieť vodu. Nikolaj, prehľadaj mu kabát a vrecká, či má pri sebe nejaký preukaz totožnosti.

„Dobre, mami,“ zamrmlali sme a pustili sme sa do práce. O pár sekúnd som sa vrátil s nožnicami a sledoval som mamu, ako opatrne odstrihla rukáv z jeho dotrhanej košele.

Tá rezná rana vyzerala veľmi zle. Bola špinavočervená a vytekala z nej žltá tekutina. Pokrútila hlavou. „Jeho ruka je vážne infikovaná. Choď sa pozrieť, či už má Rina pripravenú tú vodu.“ O chvíľu stáli na stole pri posteli dve misky vriacej vody, mydlo a plechovka s bylinkami, o ktorých mama vyhlasovala, že vyliečia všetko od bolestí brucha až po zlomené kosti.

Mama namočila kus látky do horúcej vody a jemne mu ju prikladala na ranu. „V prvom rade vám to musíme vyčistiť,“ prihovorila sa mužovi mama. Mykol sa, keď sa teplou látkou dotkla jeho pokožky, a otvoril oči.

„Vodu,“ zašepkal.

„Michail, prines malý džbán s vodou. A na hornej polici v kuchyni je whisky. Vezmi aj tú.“ V tej chvíli som si uvedomil, aký musí byť jeho stav vážny. Spolovice plná fľaša whisky stála na polici nedotknutá od chvíle, čo otec odišiel na vojnu. Mama stále hovorila, že ju dopijeme v deň jeho návratu. Teraz sme sa chystali ponúknuť ju nejakému cudzincovi a dúfali sme, že mu tým zachránime život.

Priniesol som vodu a whisky a malý pohár z hrubého skla, z ktorého ju otec rád popíjal. „Tu je to,“ ukázal som všetko matke.

„Nalej mu vodu,“ prikázala. „A pridaj whisky. Len trošku. Nemusela by mu urobiť dobre.“ Spravil som, ako mi povedala.

„Počkaj, najprv mu to dočistím,“ zastavila ma a jemne prikladala látku na oblasť okolo rany. „Dobre. Teraz mu podrž hlavu a podaj mi pohár.“

„Tak,“ prihovorila sa mu vľúdne. „Chcem, aby ste to vypili. Po troškách. Pomôže vám to. Budete sa cítiť lepšie.“ Muž jej dovolil, aby mu priložila pohár k ústam, a snažil sa piť. Väčšina vody mu vytiekla pomimo úst.

„Tak je to dobre,“ prihovárala sa mu ako dieťaťu. „Teraz vám na rameno natriem liečivú masť a budeme dúfať, že vám vylieči tú infekciu.“ Hlava mu klesla nazad na tenký vankúš. Nikolaj a Rina stáli pri druhom konci postele a všetko pozorne sledovali. Zaša sedela medzi nimi a oči upierala na svojho pána. Obidvaja, Nikolaj aj Rina, hladkali Zašu po hlave. Zdalo sa, že sa jej nevedia nabažiť.

„Michail, vezmi toho psa a priviaž ho v stodole,“ povedala matka.

„Nie!“ vykrikol muž. Zo všetkých síl sa snažil posadiť a zabrániť jej, aby ho oddelila od jeho psa. Namiesto toho si však spôsobil ešte väčšiu bolesť.

„Pst,“ chlácholila ho mama. Bolo vidieť, že takúto prudkú reakciu nečakala. Jemne sa dotkla jeho nezranenej ruky. „Pes môže zostať.“

Mama zo sušených bylín a pár kvapiek vody zarobila

v dlani liečivú pastu. „Možno to bude trochu štípať,“ upozornila muža a opatrne mu vtierala zmes hlboko do rany.

Určite cítil, že to štípe. Všimol som si, ako zvráštil čelo, ale nepovedal nič.

„Ako sa voláte?“ opýtala sa mama.

„Peter,“ odvetil a vyzeral, že sa ledva rozpomenul.

„Chcem, aby ste si dali ešte trochu vody, Peter... výborne,“ pochválila ho, keď sa mu podarilo vypíť ďalší malý dúšok. „A musíte odpočívať.“ Nakoniec mu ranu zľahka omotala obvazom. „Myslím si, že nateraz to stačí. Ráno vám to zašijem.“ Otvoril a zatvoril oči, akoby chcel naznačiť, že rozumie.

Po zvyšok dňa až do neskorého večera mu mama ranu opakovane čistila, prikladala mu bylinky, vymieňala obväzy, dávala vodu a whisky. My deti sme chodili s ňou a sledovali sme ju. Zaša sa celý čas nepohla od jeho postele. Akokoľvek sme sa snažili, ani na chvíľu sme ju nedostali na vzduch.

Nikolaj, až na pár malých mincí a jeden gombík, ne našiel v kabáte nič. Bol som naozaj veľmi rád, že mame napadlo opýtať sa ho, ako sa volá.

Bola to posledná vec, ktorú povedal. V noci zomrel.

2

Našiel som ho ja. Mal bledú tvár a nehýbal sa. Hneď som vedel, že je mŕtvy. Zaša ležala na úzkej posteli vedľa neho. Zrejme sa mu snažila v posledných minútach života poskytnúť teplo a útechu.

Mama vošla do izby. Položila mi ruku na plece a vzdychla. „Infekcia bola už príliš rozšírená. Choď zobudiť Nikolaja. Musíme ho vziať do dediny a ohlásiť, čo sa stalo.“

„Ale, mami – čo bude so psom?“

„So psom,“ zopakovala. Tón jej hlasu prezrádzal, že by sa myšlienke na Zašu najradšej vyhla.

„Pozri sa na ňu. Je to dobrý psík, múdry. Však vidíš. Prosím, mami, však si ju necháme?!“

„Vezmeme ju na policajnú stanicu. Nie je naša.“

Zacítil som tlak v hrudníku. Zrazu som sa nevedel na-
dýchnuť. „Zabijú ju, mama! Vieš, že áno. Je to nemecký
ovčiak. Zabudla si? Nikolaj videl, ako ich ľudia v Lenin-
grade strieľali.“

„Nie. Mohli by sme mať z toho problémy a to je to po-
sledné, čo potrebujeme.“ Otočila sa a chcela vyjsť z izby.
Vtedy som urobil niečo, čo som nikdy predtým nespra-
vil – kľakol som si.

„Na kolenách ťa prosím o život tohto psa, mama. Pro-
sím ťa, dovoľ nám nechať si ju. Nikto sa to nemusí dozve-
dieť.“

„Nie,“ odvetila. Chytil som ju za sukňu.

„Mama, prosím ťa. Stratili sme otca, prišli sme o všet-
kých psov, prišli sme...“

Privrela oči a rukou naznačila *Dost'!*. Zostal som ticho
kľačať. Načiahla sa ku mne a pritisla si ma. Vstal som a dl-
ho-predlho sme sa objímali.

„Bol si taký statočný.“ Nepovedal som nič, ale hlavou
mi vírili myšlienky na všetkých vojakov, ktorých sme vi-
deli, na všetky tanky, zbrane, zvuky bitiek v diaľke. Skoro
každý v našej dedine prišiel aspoň o jedného člena rodiny.

„Je nezákonné mať nemeckého psa?“ uvoľnil som obja-
tie a pozrel sa na ňu.

„Nie. Aspoň si myslím, že nie. No je tu toľko nenávisti,
toľko zloby. Ľudia sa chcú Nemcom pomstiť za všetko, čo
stratili. Ale na čo je dobrá pomsta? Budeš rovnaký ako
tvoj nepriateľ...“ stíchla. Vyzerala, že by k tomu vedela
povedať viac, ale pokladá to za zbytočné.

„Zabíjanie psov nič nerieši,“ rozohnil som sa. Cítil som,

ako sa zachvela. „Len si pomysli, v čom všetkom by nám mohla pomôcť. Bude nás strážiť a upozorní nás, keď niekto príde. Môže v zime ľahať Rinu na saniach! Stavím sa, že by som ju ľahko naučil aj poľovať. Je dosť možné, že to už vie.“

„Michail, Michail,“ vyslovila mama nežne. „Ak si toho psa necháme, musíte ho odnaučiť štekať. Musíte ho držať z dohľadu. Nik sa nesmie dozvedieť, že u nás je.“ Mama sa zadívala na Zašu. Tá zdvihla hlavu a opätovala jej pohľad. Mamina tvár zmäkla. „Je krásna.“

„Prečo ju musíme držať v tajnosti, keď to nie je nezákonné?“ opýtal som sa, hoci som odpoveď už poznal.

Príkro sa na mňa pozrela. „Michail, štyri roky sme tu mali vojnu. Hádam som zo svojho syna nevychovala hlupáka! Keď si toho psa necháme, musíme ho držať v tajnosti. Nechcem tu žiadne ďalšie zabíjanie. Dobré vieš, že niektorí Rusi si myslia, že je ich povinnosťou zničiť všetko nemecké.“

„Dá sa vôbec tvrdiť, že pes má národnosť? Možnože sa ani nenarodila v Nemecku. Čo ak sa narodila v Rusku? Možno je to ruský ovčiak!“

„A ty by si s tými svojimi prešpekulovanými argumentmi mal ísť študovať právo. Teraz choď zobudiť Nikolaja a Rinu. Pomodlíme sa za toho úbohého muža a pripravíme ho na cestu do dediny.“

„Dobré, mama. Ďakujem.“

Krútiac hlavou vyšla z izby. Zrejme sa čudovala sama sebe. Ako to, že nechala srdce zvíťaziť nad zdravým rozumom? Naposledy som sa pozrel na muža so Zašou. Potom som ju oslovil: „Zaša, poď!“ Položila labku na Petrovo

rameno a hlavu otočila na opačnú stranu. Akoby mi tým hovorila: Nechcem nič vedieť, nechcem nič počuť. Čakal som celú minútu. Pochopil som, že dáva svojmu pánovi zbohom. Potom som tíško zopakoval: „Zaša, pod.“ Venovala Petrovi posledný láskyplný pohľad, zoskočila z postele a šli sme zobudiť môjho brata a sestru.

Takto sme sa dostali Zaši. Preto k nám prišli tí dvaja muži v ošarpanej žltej dodávke a hľadali ju. Preto som jej vytvoril úkryt až na okraji nášho pozemku. A to bol len začiatok nášho dobrodružstva.

3

Neskôr, keď mama Petra poumývala a všetci sme sa zaňho pomodlili, sme ho s určitými ťažkosťami naložili do voza na seno. Paku nás ťahal do dediny vzdialenej takmer pätnásť kilometrov.

Za normálnych okolností by sme sa rozprávali a smiali, spievali a vtipkovali, ale nie dnes. Nebolo to len tým, že sme mali vo voze mŕtveho muža. Išlo aj o problém so Zašou.

Nemali sme na výber. Museli sme ju nechať v dome samu. Keby nás niekto v tom čase navštívil, určite by zisťtil, že je vnútri. Dvere sme, samozrejme, zamkli, ale, ako som povedal mame, „keby bola zúfalá, vyskočí cez okno“.

„Nedramatizuj to, Michail,“ dohovárala mi. „Keď je taká

múdra, ako si myslíš, zostane ukrytá a bude potichu.“ Aj tak som sa počas cesty aspoň päťkrát obzrel, či nejde za nami. Na desiatom kilometri sme prechádzali okolo našej školy. Do dvoch veľkých tried chodili všetky deti zo širokého okolia. Bol som rád, že vnútro školy uvidím až v septembri.

Vasiľ bola malá dedinka, ale my sme ju hrdo volali mestočko. Slúžila potrebám ľudí z okolia až šesťdesiatich kilometrov. Okrem pošty tu bola banka, obchod s rozličným tovarom, železiarstvo, potraviny, malá budova súdu a kováč, ktorý opravoval konské podkovy. Dokonca sme mali aj miestne noviny, ktoré vychádzali každý týždeň a volali sa Vasiľský hlásateľ. Na konci hlavnej ulice (okrem nej tu boli už len ďalšie dve ulice) stála malá policajná stanica.

Bolo rušné pondelkové ráno, niekoľko ľudí práve prichádzalo do práce. Na ulici stála jedna dodávka, zopár konských povozov a dokonca jedno malé modré auto. S Nikolajom sme si ho so záujmom prezerali.

„Deti, poďte so mnou,“ vyzvala nás mama, keď sme zastali pred policajnou stanicou. Neveriacky sme sa na seba pozreli. *Ani tucet koní by nás neprinútil zostať tu vonku s mŕtvym mužom, zatiaľ čo ty budeš zažívať všetko to vzrúšenie na policajnej stanici.*

Nikolaj nám podržal obité drevené dvere a vošli sme dnu. S našou triedou sme navštívili policajnú stanicu už dvakrát, takže prostredie mi bolo známe. Potešil som sa, keď som za pultom zbadal toho istého sivovlasého policajného kapitána ako predtým.

„Ako vám pomôžem?“ spýtal sa našej mamy s prívetivým úsmevom.

„Môj syn našiel včera blízko nášho domu zraneného cudzinca. Ten muž mal rozsiahlu infekciu a horúčku. V noci zomrel.“

„Aha.“ Úsmev z tváre mu zmizol a nahradil ho vážny výraz. Vytiahol veľký poznámkový blok a pero. „Tak poďme po poriadku. Kde ste ho našli? Poznáte jeho...“ Zmĺkol a vzápätí jej položil otázku, ktorú zrejme považoval za najdôležitejšiu. „Kde je ten muž teraz?“

„Je v našom voze. Pred budovou,“ odvetila mama a ukázala smerom na ulicu.

Kapitán podal mame papier a pero. „Kým sa postarám o telo, mohli by ste, prosím, napísať všetko, čo si o tom mužovi pamätáte? Čím viac detailov, tým lepšie.“ Mama prikývla a usadila sa na lavičku umiestnenú pri pravej stene.

Kapitán zavolať na niekoho v zadnej časti stanice, kam sme nedovideli. Objavil sa tučný muž s hrubým krkom oblečený v príliš tesnej uniforme.

„Máme tu telo, Ivan. Priviezli ho títo milí ľudia. Prosím vás, pôjdete ho s Levom zobrať?“

„Lev tu nie je, pane. Zase rieši kravu pani Leonidovej.“ Kapitán pokrútil hlavou. Zrejme tým chcel naznačiť, že také banálne problémy ako niečia krava ho už začínajú unavovať.

„Chlapci,“ obrátil sa ku mne a k Nikolajovi, „pomôžete dôstojníkovi preniesť telo do budovy?“

„Áno, pane,“ odvetili sme jednohlasne. Už len pomyslenie, že pomáhame dospelému policajtovi, bolo úžasné. Možno sa nám dokonca podarí pozrieť sa do zadnej časti stanice, kde sme ešte nikdy neboli.